

ЈУБИЛЕЈИ

Живко М. Андријашевић

ОСНОВНИ ПРАВЦИ НАЦИОНАЛНЕ ИДЕОЛОГИЈЕ НИКОЛЕ I ПЕТРОВИЋА ЊЕГОША (1860-1878)

Националну идеологију Николе I Петровића Његоша чини скуп визија и ставова којима се тангира проблем националне и државне позиције Црне Горе и Црногораца, односно српског народа у цјелини. Такође, то је идеологија чијим се визијама и ставовима представљају политичка стремљења Црне Горе и указује на њен историјски карактер. Сам назив "национална идеологија" упућује да је ријеч о идеологији која је у функцији политичког концепта усмјереног на остваривање циљева који се по свом карактеру сматрају националним.

Национална идеологија се у Црној Гори јавља још током XVIII вијека, баш када и почиње национално-ослободилачка акција Црне Горе, односно, када се црногорско-турски антагонизам у потпуности почиње заснивати на политичкој основи. Зачетником ове идеологије сматра се владика Василије Петровић Његош (1744-1766), који је у својим политичким списима и својој "Историји о Црној Гори" назначио њене основне контуре и правце. Радило се о скупу ставова и визија којима се на један посебан начин представљао историјски и политички карактер Црне Горе, њен положај и главни циљеви њене борбе. Свим тим садржајима требало је на приступачан начин представити суштину и задатке једног политичког кон-

цепта, те тако допринијети његовом што масовнијем и снажнијем прихватању. Или другачије речено, требало је овим садржајима допринијети што већој хомогенизацији и активизацији црногорског друштва у слијеђењу политичког концепта који се најдиректније исказивао у национално-ослободилачкој, тј. државотворној акцији.

Национална идеологија у Црној Гори, као идејна основа једног политичког концепта и уједно као облик спекулативног реаговања на тадашњу неповољну позицију Црне Горе, обликовала се под доминантним утицајем постојећег политичког центра - прво Цетинске митрополије, а од 1852. године књажевског двора. Или тачније речено, под утицајем људи који су се током XVIII и XIX вијека налазили на челу тог политичког центра. Особита социјална и духовна физиономија Црне Горе, тј. непостојање или несавршеност институција од значаја за политичко профилисање свијести људи и непостојање једног интелектуалног слоја - било у оквиру цркве, било изван ње - условила је доминантност овог персоналног утицаја на креирање националне идеологије у Црној Гори. Све то онда омогућава да националну идеологију у Црној Гори посматрамо као идејни систем чији су творци били поједини представници династије Петровић-Његош. Кроз различите стваралачке форме (епске пјесме, посланице, спјевове, "Историје", говоре...) они су износили одређене визије и ставове национално-идеолошке провенијенције, и тако - неки мање, неки више - доприносили концепцијском и тематском уобличавању националне идеологије у Црној Гори. У том правцу најзначајнији је допринос владике Василија I и Петра II, те књаза Николе I Петровића Његоша. Сваки од њих је у свом времену, сходно свом духовном склопу и сходно актуелним политичким императивима, особито промишљао "национални проблем" Црне Горе и њен историјски карактер. Наравно, радило се о промишљању које је имало јединствену тематску основу, а са друге стране, различиту експозициону форму и семантичку структуру.

Дуговремено национално-идеолошко промишљање у Црној Гори концепцијски се заокружава националном идеологијом Николе I Петровића Његоша. Некада кроз политичке списе и јавне наступе, а некада кроз национално-романтичарске пјесме, он је износио погледе и идеје којима је опсервирао или дефинисао историјски и политички карактер Црне Горе, проблем њене државне позиције и проблем националне позиције Црногораца, односно, српског народа у цјелини. Његови погледи и идеје таквог карактера чине, у ствари, његову националну идеологију.

Што се њене конкретне политичке употребљивости тиче, треба рећи да је национална идеологија Николе I Петровића Његоша идеологија која је у функцији једне политичке стратегије, једног политичког концепта.

Својим садржајима она је афирмисала ту стратегију доприносећи да та стратегија буде што масовније прихваћена и, уједно, представљена као "историјски" утемељена, легитимна и потребна. Наравно, друго је питање шта је то државна стратегија Црне Горе у овом времену и да ли су циљеви који се кроз садржаје националне идеологије Николе I означавају као примарни увијек и циљеви државне стратегије Црне Горе тога доба. Идеологија је ипак скуп идеалних и привлачних циљева од којих су само неки реални, док је политика скуп реалних циљева који обавезно не морају бити привлачни.

Посебно је и питање због чега, због којих то разлога, политичких и оних других, Никола Петровић Његош на овај начин промишља историјски и политички карактер Црне Горе. То је већ проблем за посебну расправу, а наш циљ је да овдје само укажемо на главне правце његове национално-идеолошке мисли, без покушаја да објаснимо зашто је та мисао таква каква јесте и у којој мјери је она утемељена у реалном.

У свом првом говору који је одржао као Господар Црне Горе књаз Никола је навео да ће наставити правцем који су назначили владика Данило ("који је ударио темељ слободи нашој") и књаз Данило ("који је раширио границе наше").¹ Даље наводи да би књаз Данило, "да му је било живота, створио једну границу српску", позивајући Црногорце да му помогну "да нашу српску ствар унаприједимо и створимо".

Из ових његових ријечи, тачније из ове двије синтагме - "граница српска" и "српска ствар" - препознаје се у одређеној мјери профил његове национално-идеолошке мисли. Најприје, шта је то "граница српска"?

"Граница српска" јесте у овом контексту некадашња граница Српског (Душановог) царства и то његова западна граница на подручју тадашње Херцеговине, према којој су за све вријеме Данилове владавине биле усмјерене државне аспирације Црне Горе. Отприлике је у XV вијеку та западна граница Српског царства ишла линијом Вележ - Столац - Слано, и недалеко од те линије завршавале су се и црногорске аспирације у Херцеговини половином XIX вијека. То је, дакле, та "српска граница" чијем је досезању тежио књаз Данило и до које је мислио да "рашири границе наше".

Истицањем да је књаз Данило хтио да створи "границу српску" јасно се саопштава да је стварање те границе један од главних циљева црногорске национално-ослободилачке акције, и да сама акција, баш зато што се

¹ Говор књаза Николе над одром књаза Данила, 3/15. август 1860. (Говор је први пут објављен у "Црногорки", бр. 20. од 04. 12. 1871.).

води за стварање "границе српске", има своје историјско утемељење и легитимитет. У питању је борба Црне Горе за територије које јој историјски припадају, будући да се у постојећем идеолошком оквиру и, уопште, у садржајима историјске свијести Црногораца, Црна Гора третира као баштиник државно-правне традиције некадашњег Српског царства. Управо због тих разлога борба за ту границу јесте њено легитимно право, право које јој припада као историјском дијелу Царства, и уједно њена обавеза као "настављача" његовог политичког континуитета. Несумњиво је да борбу Црне Горе за стварање "границе српске" књаз Никола доживљава као праведну борбу, у првом реду зато што је она историјски легитимна, а затим као борбу за враћање историјског и државног идентитета Црне Горе. Стварање те "границе српске" значи, дакле, враћање Црној Гори оних простора који су некада припадали њој, тј. Српском царству, чији је она историјски дио. Због тога је њена борба за "границу српску" природни правац њене национално-ослободилачке акције и њена легитимна тежња. Износћи овакво схватање ове борбе, књаз Никола је дефинисао њену идеолошко-политичку основу, а тиме, унеколико, и историјски карактер Црне Горе.

У свом првом говору књаз Никола је такође позвао Црногорце да му својим јунаштвом и врлинама помогну "да нашу српску ствар унаприједимо и створимо, као што су ваши преци помагали својим господарима". Употребљавајући овдје идеолошку синтагму "српска ствар" он, у првом реду, жели да јасно дефинише политички карактер црногорске национално-ослободилачке акције, односно, да каже да је та акција по својој суштини - "српска ствар". То конкретно значи да се Црногорци боре за рјешавање "српског питања" и да њихова национално-ослободилачка акција има као свој највиши циљ ослобођење цјелокупног српског народа од турске власти. Дакле, Црна Гора води борбу за слободу читавог српског народа и за обнављање, од Турака срушеног, Царства, те је због тога њена борба - "српска ствар". Сходно томе, независност и територијално увећање Црне Горе није, само по себи, и коначна сврха њене национално ослободилачке акције, већ само претпоставка за што успјешније вођење борбе за "српску ствар" и за њено што снажније подстицање. Из тога се даље може закључити да књаз Никола независну државну позицију Црне Горе жели представити и као пролазно политичко стање, условљено османском узурпацијом Балкана и рушењем Српског царства. Њено право "историјско" стање, и стога главни циљ њене борбе, јесте егзистирање у оквиру овога Царства.

Књаз Никола наводи и да борба за "српску ствар" у Црној Гори има уочљив континуитет. То је борба коју су водили и преци оних којима се он обраћа, тако да, по његовим ријечима, она траје скоро два вијека. Јасно је

зато да он ту борбу за "српску ствар" везује за почетак владавине династије Петровић-Његоши и за Данилово "Бадње вече". Долазак Петровића на чело Црне Горе утицао је, дакле, на један нови правац црногорске борбе и уопште на њену нову, историјском карактеру одговарајућу, политичку физиономију. Све наведено представља скуп значења која идеолошка синтагма "српска ствар" може да има. То исто важи и за изнесена значења синтагме "српска граница", па стога и једна и друга синтагма јасно указују на профил национално-идеолошке мисли књаза Николе I, односно, на карактер његове националне идеологије у цјелини.

Ставовe и визије на основу којих се могу дефинисати правци и карактер његове националне идеологије, Никола Петровић Његош је износио и у својим национално-романтичарским пјесмама. Ријеч је о пјесмама: "На гробу Стефана Петровића" (1863), "Бој на Граховцу 1858. године" (1863), "Онамо, онамо" (1867), "Г. X." (1872). У њима он указује на посебну историјску позицију Црне Горе након пада Српског царства, на њено "заточништво" и оданост националним завјетима. На основу такве историјске визуре Црне Горе књаз Никола на неколико мјеста асоцира да она због тога треба да има предводничку позицију у цјелокупном национално-ослободилачком покрету српског народа. Наравно, то истовремено значи и да он сам треба да има такву позицију, односно, да му таква позиција "историјски" и по заслугама сљедује.²

У овим пјесмама књаз Никола, такође, наводи да је главни циљ црногорске борбе ослобађање Срба који живе под турском влашћу и обнова Српског царства. Таква семантика његове национално-идеолошке мисли најбоље се може уочити у пјесми "Онамо, онамо,..." , гдје је ослобађање "б' једне раје" и Призрена, царске пријестонице, означено као највећа "историјска обавеза" Црне Горе.

Ставовe на основу којих се јасно могу одредити правци и тематска структура националне идеологије Николе I Петровића Његоша налазимо и у прогласу којег је он упутио Црногорцима приликом објаве рата Турској 1876. године.³ У том прогласу књаз Никола најприје указује на актуелну позицију српског народа, наводећи да се скоро навршава пет пјекова "како сила турска гази већи дио народа нашега и пустоши најљепше земље старе

² Константин Петковић, некадашњи руски конзул у Дубровнику, добро је запазио ту Књажеву велику жељу. У једном извјештају директору Азијског департмана Петковић, маја 1869, наводи да је "Књаз Никола маштао да од Црне Горе направи Пијемонт, а од себе другога Виктора Емануела, заборављајући да ни он сам ни његова Црна Гора не посједују ни један од услова неопходних за тако тежку и славну улогу" (Уједињена омладина српска и њено доба 1860-1875, Грађа из совјетских архива Нови Сад, 1977, 101).

³ Краљ Никола, Политички списи, Цетиње - Титоград, 1989, 139-143.

и велике државе српске". Ти дјелови српског народа који живе у ропству су, како даље каже, више пута покушавали да се ослободе туђинске власти, и устанак који је 1875. године избио у Херцеговини и Босни последњи је од тих покушаја. Будући да је Црна Гора слободни дио Српског царства, а Црногорци слободни дио српског народа, њихова је "света дужност" да помогну устанак српског народа у Босни и Херцеговини. Наиме, књаз Никола каже да је дошло вријеме "да сви скупа, да сва Црна Гора испуни дужност своју", а то је "дужност света према браћи нашој, која се очајнички боре да се ослободе стања које више подносити не могу...". Улазак Црне Горе у рат мотивисан је, дакле, тим разлозима, који проистичу из њеног националног бића, али и разлозима који су последица њеног историјског карактера.

У овом прогласу књаз Никола јасно указује и на тај њен историјски карактер, који је пресудно утицао да Црна Гора објави рат Турској и тако започне ослобађање покорених дјелова српског народа. С тим у вези, књаз Никола наводи да је Црна Гора земља гдје се и послје Косовског удеса "вазда поносито и једино" вила застава слободе и независности. Међутим, очувањем те слободе и независности није се завршавала борба Црне Горе, јер само очување сопствене слободе није крајња сврха њеног вишевијековног ратовања. Крајњи циљ њене борбе јесте ослобађање и уједињење српског народа, што је управо у сагласју са њеним таквим историјским карактером. Због тога што је увијек јасно показивала која је сврха њене борбе и у тој борби предњачила, књаз Никола каже да "Наша подјармљена браћа гледаху вазда у Црну Гору као у сунце своје, које ће их једном огријати и оживјети топлим зрацима слободе". И управо, улазак у рат против Турске права је прилика "да се обистини (такво) значење Црне Горе и испуне жеље наше браће и наше".

Рат у који Црна Гора улази књаз Никола представља као рат за "слободу и уједињење нашег народа". То значи да је то борба за испуњење највећих националних завјета, борба која треба да доведе до огромног преокрета у историјском и државном положају српског народа, тј. да српски народ врати у позицију која његовом историјском идентитету одговара. Како се сматрало да је ту позицију српски народ изгубио косовским поразом, односно, да косовски бој означава тај тектонски историјски лом српског националног и државног бића, књаз Никола каже да је то борба за "освету Косова". Осветити Косово значи ускрснути "давно сахрањену слободу српску" и обновити Српско Царство, чиме се природно и окончава национално-ослободилачка борба српског народа и дуговремено "заточеништво" Црне Горе. Објашњавајући кроз ову идеолошку визуру суштину и сврху овога рата, књаз Никола позива Црногорце: "У рат најсветији, у рат најправеднији, у рат за слободу и уједињење нашег народа, нечовјечно, неправедно гаженога вјековима од необуздане силе турске...

Мурат доби царство наше, Мурату га и отети ваља!". То је, дакле, према тумачењу Николе I, циљ рата у који Црна Гора сада улази, али и циљ њене национално-ослободилачке акције уопште.

И у прогласима које је упућивао Црногорцима током овога рата књаз Никола је на исти начин тумачио циљеве борбе коју Црна Гора води. Тако је у мобилизацијском прогласу поводом обнове непријатељстава, априла 1877. године, књаз Никола навео да треба развити барјак "за ослобођење и уједињење народа нашега из турскога ига - барјак који је Црна Гора од пропасти царевине наше вазда свето хранила и јуначки и високо држала".⁴ Ту своју мисао да овај рат по свом карактеру јесте рат за потпуно ослобођење покорених дјелова српског народа и њихово уједињење у једну државну цјелину, Књаз је изнио и у пјесми "Војводи...", насталој октобра 1877. године. На једном мјесту он каже: "Народ ће се мој саставит': /свој у своме дома бити, /славан, срећан; - њега више / нико неће предобити!"⁵ На основу свега, јасно се може утврдити тематски профил његове национално-идеолошке мисли, односно, карактер и правци његове националне идеологије у цјелини.

*

Као што се може видјети, основни тематски круг на којем се заснивају садржаји националне идеологије Николе I јесте круг којим се дефинише историјски карактер Црне Горе. Тим тематским кругом креира се једна историјска визура Црне Горе, а затим се на основу те визуре одређује и њен политички карактер, односно, карактер и циљеве борбе коју она дуго времена води.

Све то значи да је за књаза Николу историја основа на којој он гради (или заснива) тематску структуру своје националне идеологије и основа која му служи као главно полазиште за одређивање њеног политичког усмјерења. Друкчије казано, историја је интегративно ткиво ове националне идеологије, будући да се у сагласју са презентованом историјском визуром Црне Горе, или на основу ње, креирају сви њени политичко-програмски садржаји. О каквој је историјској визури Црне Горе, презентованој кроз садржаје националне идеологије Николе I, у ствари, ријеч?

⁴ Краљ Никола, Политички списи, Цетинје - Титоград, 1989, 162.

⁵ Краљ Никола, Пјесме и спјесови, Цетинје - Титоград, 1990, 53.

На основу стваралаштва Николе I, које има извјесна национално-идеолошка значења, јасно се уочава да он Црну Гору представља као земљу која је у историјском смислу дио Српског царства. Након пада Царства 1389. године, она је успјела да очува, тј. одбрани своју независност, оставши да и даље егзистира као његов једини слободни дио. На основу тога жели се рећи да је Црна Гора земља која одржава историјски континуитет Српског царства и земља која баштини његову државно-правну традицију. То значи и да Црна Гора није политичка цјелина која је настала "одметањем" од Османске државе, као што се у ондашњим дипломатским круговима жељело приказати, већ је земља чији историјски континуитет та држава никада није успјела да прекине. Њено самостално државно постојање, започето након "пада" Српског Царства 1389. године, није, дакле, посљедица узурпирања било чијег државног права, него је резултат њене одлучности у борби за одржавање сопственог државног континуитета.

Оваквим представљањем историјске генезе Црне Горе књаз Никола жели да укаже и на то да је она земља која се без престанка борила за очување своје слободе, па тиме и за очување државног континуитета Српског царства, чији је историјски дио. Обилићевским јунаштвом и жртвовањем она је увијек "славно" одбијала турске нападе, чиме је испуњавала највеће националне завјете и чувала своју, али и "слободу српску". Због свега тога она, како књаз Никола каже, "лијечи ране" нанесене "косовским удесом" и својим подвижництвом у националној борби чини да се "Цар Лазар с Обилићем /у весело царство смије". У основи, то је слика историјског карактера Црне Горе коју у својим национално-идеолошким садржајима креира Никола I Петровић Његош.⁶

⁶ Ова идеолошка концепција, коју је Никола I преузео од својих претходника, често је, како је то и логично, саопштavana у званичним новинама: "Послије пропасти велике српске државе остаде само Црна Гора независна. И Турска пушташе толико пута своју велику силу, да поништи Црну Гору, ови тврди ковчег слободе српске" ("Црногорац", бр. 37. од 9. октобра 1871).

"Црна Гора је управо остатак његдашње српске државе, која г. 1389. на Косову пољу пропаде. С Косова склонише се поједине распућене чете у стјеновиту Црну Гору, и од овул се продужи "вјечити" бој с Турцима, дочим друге српске земље падоше под власт турску. На Црну Гору надовеза се цијела појезија српске јуначке пјесме и један стих вели о Црној Гори: "Кад је Србе слобода избјегла у твоје је стијење прибјегла" ("Глас Црногорца", бр. 28-29. од 3. новембра 1873).

Такође, овакво представљање историјске генезе Црне Горе налазимо и у оновременим убеницима за основне школе: "Само један комад од простране српске царевине - садашња Црна Гора - сачувала се од поплаве и тешкога јарма турскога, одбијајући несравним јунаштвом од својих врлетних гора честе нападаје душманске" (Прва знања за основне српске школе, Цетиње, 1868, 56/57).

Полазећи од оваквог историјског карактера Црне Горе, Никола I слједећим тематским круговима своје националне идеологије дефинише и политички карактер Црне Горе, односно, дефинише карактер и циљеве њене борбе. Сходно том његовом одређењу видљиво је да Књаз жели представити Црну Гору као земљу чија борба има јасан политички циљ - ослобођење свих Срба и обнова Српског царства. То је њена национална мисија на коју је упућује историјско поријекло и завјет предака. Једноставно, логично је да се Црна Гора као слободни и никад покорени дио Српског царства бори за његову обнову, као што је исто тако логично да се Црногорци као дио српског народа боре за слободу своје покорене браће. Ради се о њиховој националној обавези и борби за потпуно ослобођење народа којему припадају, као и борби за обнову државе коју су турским освајањем изгубили. Управо је у залагању за те опште националне интересе суштина црногорске борбе и сврха њеног државног постојања и дјеловања. Како је то књаз Никола навео, Црногорци гину укидајући "срамни харач" који су Турци наметнули покореним Србима, борећи се против "тирјанства" које се над њиховом "покореном браћом" врши. Зато и треба ићи "на српска поља, на поља бојна" да се "б'једна раја" ослобађа окова, "да Србин више не буде роб". У томе је, како то представља Никола I, велика мисија Црне Горе, по којој се јасно одређује њено политичко биће. А крајњи циљ који се жели постићи овом мисијом потпуног ослобођења српског народа од турске власти јесте обнова Српског царства, што се на основу појединих садржаја националне идеологије Николе I јасно може закључити. За њега је то враћање "почетку", враћање свом историјском идентитету или како је у свом говору Црногорцима навео - борба за "српску ствар". Јер, обновом Царства српски народ поново задобија позицију коју је имао до косовске битке, идеалну и сигурну како се сматрало, и на Балкану заузима мјесто које му историјски припада. Тек тада се може сматрати да је "српски проблем" дефинитивно ријешен, будући да тиме у потпуности престаје узурпација историјских простора српског народа. Но, да би до тога дошло потребно је да Срби, предвођени онима из слободних дјелова Српског царства, поведу одлучну борбу за истјеривање Турака са српских простора и да им у некој "новој" косовској бици "врате дуг".

Управо слиједећи ту мисао да је рјешавање "српског проблема" садржано у одлучној борби против Турака, која треба да резултира обновом Српског царства, књаз Никола у пјесми "Пијмо вино" каже: "Сви

"Кад су Срби свуда на све стране своју самосталност изгубили, остаде једино Црна Гора ње се одржала српска слобода." (Кратка историја српског народа за основне српске школе, Цетиње, 1868, 91/92).

прегнимо погинути... /Призрен мора бити наш! /У њ се златан престо жути... / Здрав будући царе наш!". Оваквим ставом он истовремено открива своје становиште да се и проблем Црне Горе рјешава само ослобођењем и уједињењем српског народа. Тек тада ће, сходно његовим национално-идеолошким опсервацијама, Црна Гора добити положај који одговара њеном историјском карактеру и којим се обезбјеђује њено трајно историјско постојање. Зато он борбу Црне Горе и види као борбу чије је крајњи циљ ослобођење и уједињење српског народа.⁷

⁷ "Црна Гора од како је увијек се борила за слободу српску" ("Црногорац", бр. 14 од 24. 04. 1871.).

"Пети вијек нашег робовања, вијек који у себи носи највећу истину, да се, прије него што се он наврши, српски народ мора ослободити или са свијем пропасти... Прикупимо дакле снагу нашу да се ослободимо. Ослободимо се што прије да не пропаднемо!" ("Црногорац", бр. 23. од 07. 08. 1871.).

"Треба сав народ наш да сведе све своје мисли на једну, на мисао ослобођења и уређења народнога, и да тој мисли принесе сву снагу и све имање своје". ("Црногорац", бр. 36 од 02.10.1871.).

"Из задатка Црне Горе, који је она у прво доба имала, наиме да само одбрани и сачува слободу српску, кад се по пропасти државе повукла у њезине тврде границе, развише вријеме и потреба други много већи и важнији задатак. А тај је, да заједно са укупном снагом народа, која се међутим на све стране знатно опоравила, прегне за ослобођење још подјармљених удова тијела народа, да ради на уједињењу народном" ("Глас Црногорца", бр. 1 од 05. 01. 1874.).

"Циљ рата Црне Горе јасно означава позив њезин, којег је она вјскова носиоц, и живот и свако дјело књаза Николе и његове витешке ријечи у прокламацију. Но рат, који она данас обнавља, одбивши понуде, на којима је могла себични мир закључити, постаје најјасније - једино је рат за ослобођење и уједињење народа нашега. Црна Гора излази наново на крваву позорницу у улози Пијемонта и народ српски поздравља у књазу Николи свога Виктора Еманујила. Несавладив је до сад био овај Пијемонт српски, а непоколебљив и јуначан вучидолски Виктор Емануил српски. Бог и срећа јуначка народа српског биће им и посад на руку" ("Глас Црногорца", бр. 15 од 09. 04. 1877.).

Živko M. Andrijašević

**THE BASIC DIRECTIONS OF NATIONAL IDEOLOGY OF
NIKOLA I PETROVIĆ NJEKOŠ
(1860-1878)**

Summary

The national ideology of Nikola I Petrović Njegoš is composed of an assembly of visions and attitudes that concern with the problem of national and state position of Montenegro and Montenegrins, that is the Serbian people as a whole. Also, it is an ideology by whose visions and attitudes are represented the political aspirations of Montenegro and which shows its historical character. Its name "national ideology" refers to the fact that it is an ideology that is in the function of a political concept directed to achievement of definite national objectives.

The basic thematic circle on which the whole national ideology of Nikola I Petrović Njegoš is conceived and from which it starts, is the circle that defines the historical character of Montenegro. On the basis of such historical vision of Montenegro, Nikola Petrović Njegoš defines it's political character, that is, defines the character and objectives of it's struggle. In accordance with that, he represents Montenegro as the country whose struggle has for the ultimate objective - liberation of the whole Serbian people and renewal of the Serbian Empire. Only then, he believes, the "Serbian problem" will be definitively solved, and Montenegro will get it's place that belongs to it historically.